

Jak to bylo dřív?

Pokud je to možné, většina z nás tráví čas venku při sportu. Pojďme se podívat na tu nejoblíbenější zimní zábavu trochu blíže, možná se dozvíte i něco nového.

LEDNÍ BRUSLENÍ: Že lidé bruslili už v pravěku, to víme díky nálezům dávných předmětů, které umožňovaly rychlý pohyb na ledě. Jako sport se bruslení začalo prosazovat už v 18. století. První mistrovství světa v krasobruslení hostil roku 1896 ruský Petrohrad a účastníci se ho pouze muži. Ženy se mohly zapojit až o deset let později. Moderní brusle (šlajfky) jsou vynálezem Američana Edwarda Bushnella, který v roce 1850 přišel s ocelovými čepelemi a vázací řemínky vyměnil za šroubovací svěrky. Posledně kanadská firma Bauer ještě vylepšila uchycení – čepele bruslí napevno přišroubovala k botám.

JÍZDA NA SANÍCH A BOBECH: Saně původně sloužily k přepravě, a to ještě v půli 19. století. Zlom nastal o něco později ve švýcarském Svatém Mořici, kde byly saně dovybaveny řídicím mechanismem. Výměnou dřevěné konstrukce za ocelovou pak vznikly boby. Roku 1898 se ve Svatém Mořici uskutečnily i první závody. V profi soutěžích se jako nejzdatnější sáňkaři a bobisté vyprofilovali Švýcaři, Američané a Němci, jimž my vděčíme za tuhle sportovní tradici. Baštou mnoha našich sáňkařských oddílů se staly dráhy Jizerských hor. Bobisté zase pořádali svá první mistrovství nedaleko Teplic.

ALPSKÉ LYŽOVÁNÍ: V dávných dobách se ve Skandinávii k dopravě i lovu využívaly sněžnice. Na území současného Norska byla populární forma připomínající dnešní lyže. Sportovní lyžování vzniklo v norském údolí Telemark v půlce 19. století. Byla tam založena i první lyžařská škola. V té době se pro koordinaci pohybu používala jen jedna hůlka. V českých zemích průkopník sportu Josef Rössler-Ořovský založil roku 1887 první lyžařský spolek v Evropě (mimo Skandinávii). V roce 1924 pak stáli zástupci Československa u zrodu Světové lyžařské federace.

BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ: První oficiální lyžařské závody byly organizovány norskou armádou v roce 1767. Existovaly disciplíny jako střelba a lyžování (předchůdce dnešního biatlonu), sjezdové lyžování a závody v plné vojenské výstroji. Zlomovým okamžikem se pro nový sport staly první zimní olympijské hry, které se konaly v roce 1924 ve francouzském Chamonix. V roce 1992 pak došlo k rozvolnění pravidel, a závodníci si tak mohli vybrat mezi klasickou a volnou technikou běhu na lyžích. Asi nejslavnější běžecký závod u nás je Jizerská padesátka, která se poprvé jela v roce 1968, letos je vyhlášena na 12. až 14. února.

Návrat legendy

Někteří z vás si možná vzpomenou na parádní šlapací autíčka značky Moskvíč. V 70. letech se o svezení prali kluci i holky. Roku 1974 stálo vozítko asi 800 Kčs, což bylo cca 65x méně, než kolik jste zaplatili za opravdový Moskvíč. Dnes je jeho cena už úplně jinde. Originál v bídném stavu koupíte v bazaru nebo na burze zhruba za 10 000 Kč, za renovované autíčko zaplatíte ještě víc. Situace inspirovala Tomáše Večeře ze Zlína, který začal navrhovat vlastní retro modely. Vyrábí je ručně a na zakázku. Vozítko je k dostání hotové, anebo jako stavebnice pro kutily. Má výrobní číslo a malý technický průkaz. Za příplatek se nabízí čalounění, osvětlení, blinkače, klakson, reklamní polep nebo vlastní SPZ. A jaké modely jsou v nabídce? Označení 440 odkazuje na kabriolety Škoda 450/Felicia, model ZK1000 je vlastně Škoda 1000 MB a Monte Carlo také připomíná „emběčko“, ale v závodním kabátku. Chystá se model Tatry 603. A cena? Hotové vozítko přijde na 18 400 Kč, stavebnice pak na 14 800 Kč.

Krása v objektivu

Rozbíhá se další ročník soutěže Czech Nature Photo, která představuje a hodnotí nejlepší snímky živé přírody českých fotografů – jak profesionálů, tak amatérů. Zapojit se můžete i vy. Zhruba dva tisíce přihlášených snímků bude hodnotit porota sestavená z odborníků fotografie i vědeckého světa. Přihlašování je možné do 14. února, vyhlášení vítězů se chystá na 4. května. Více na www.czechphoto.org.

Na učitelích záleží

Pokud byste chtěli ocenit práci učitelů například vašich dětí, nominujte je na Global Teacher Prize Czech Republic, což je odborná cena pro pedagogy působící na základních a středních školách v ČR. Sleduje se odbornost pedagogů, přístup k žákům, vytváření a používání učebních metod a zapojení do mimoškolních aktivit a odborné komunity. Nominace jsou otevřené do 28. února. Slavnostní vyhlášení vítězů pak proběhne 10. června. Více na www.gtpcr.cz.

na tento týden

NA JEVIŠTI S HVĚZDAMI NAD HLAVOU

Divadlo Bolka Polívky připravilo program pro Letní scénu 2021. Budete tak mít příležitost vidět inscenace z vlastní produkce divadla i jeho hostů v amfiteátru na Kraví hoře v Brně,

v amfiteátru v Mikulově a na nádvoří Zámku Slavkov - Austerlitz. Vstupenky je možné zakoupit online na webu divadla a přes prodejní systém GoOut. **Více na divadlobolkapolivky.cz.**

Bylo to jinak

Kdo by to řekl, že na dnešním území Česka rostly v době ledové husté lesy, především modřínové a borové. Kdepak, žádný mráz a led. Podle vědců byla krajina dokonce mnohem pestřejší než dnes, mozaikovitě lesy se střídaly se severskou tundrou i stepí.

Na jižních svazích a chráněných místech rostly stromy jako dub, lípa a buk, které považujeme za teplomilné.

NA PAPOUŠČÍ TÉMA

Z vůbec prvního odchovu trichy orlího v zoologických zahradách v kontinentální Evropě se raduje Zoo Praha. Na celém světě se tihle vzhledem zvláštní papoušci chovají v zoo jen vzácně. Papoušek je doma v deštných lesích novoguinejských velehor, kde ho domorodci loví pro jeho červené peří, jímž si zdobí čelenky. Ochránáři proto přišli s nápadem, jak lze trichy ochránit: mezi obyvatele chtějí distribuovat naftalínové kuličky a další přípravky proti hmyzu, plísním a hlodavcům, jež mají prodloužit životnost stávajících čelenek. Nebude tak potřeba lovit trichy pro výrobu nových. **Více na www.zoopraha.cz.**

PŘEČTĚTE SI

POD BÍLÝM PLÁŠ

Auťoři knihy *Hovory s do* oslovili dalších dvanáct p českých lékařů, se kterým nejen o jejich práci, ale i životě a odpovědnosti. Na otázky odpovídá kupříkladu neurochirurg Vladimír Be adiktolog Michal Miovský, chirurg Jiří Froněk. **Hovo** **B. Nesvadbová a J. Kněz**

KNIHA DO UŠÍ

O MOCI PŘÍBĚHŮ

Praha v roce 1999. Vyprav objeví na skládce věc, její účel nezná – je to nějaký nástroj, socha nebo písmo neznámé abecedy? Ukáže že předmět je nějak spojen s dívky. Vypravěč po ní pátrá, aby odhalil smysl neznámého. **Michal Ajvaz, Audioteka.**

KINO V OBÝVÁ

HONBA ZA VÍTĚZSTVÍM

Americký automobilový konstruktér Carroll Shelby a neohrožený britský závodník Ken Miles společně bojují s nedůvěrou nadřazených a zákony fyziky ve snaze postavit revoluční auto, ve kterém by se mohl vyhrát závodu na 24 hodin Le Mans '66. **Magic Box,**

RELAX U TELKY

PRÁVĚ V PRODEJ

Nacistický pohlavář Adolf Eichmann unikl před spravedlností ještě patnáct let po skončení druhé světové války. V novém čísle TV Revue se dočtete o filmu *Operace Eichmann*, který divákům popisuje jeho dramatické dopadení.